

Л. О. Мармуль,
д. е. н., професор, професор кафедри обліку, оподаткування та бізнес-управління,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-0880-524X>
О. В. Перчук,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та бізнес-управління,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-64844-7011>
І. М. Яценко,
аспірант, Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3611-3321>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.9.33

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

L. Marmul,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Accounting,
Taxation and Business Management, Hryhorii Skovoroda University of Pereiaslav
O. Perchuk,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting,
Taxation and Business Management, Hryhorii Skovoroda University of Pereiaslav
I. Yatsenko,
Postgraduate student, Hryhorii Skovoroda University of Pereiaslav

METHODOLOGICAL FEATURES OF ACCOUNTING AND ADMINISTRATION OF PERSONAL INCOME TAX

Стаття присвячена методичному забезпеченню обліку та адміністрування податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). Ця проблема є актуальною та своєчасною, оскільки стосується всього працюючого населення України. Тому метою було виявлення його особливостей, а також встановленню можливих змін, спричинених війною. Виявлено, що до особливостей методики обліку та адміністрування ПДФО належить її чітка регламентація нормативно-законодавчими документами. Велике значення має обсяг прожиткового мінімуму, від рівня якого належить призначення соціальної пільги. Саме від її зміни залежить зміна пільг. Також військовий стан призвів до впровадження військового ПДФО. Його спрямують до державного бюджету на потреби військового захисту країни. Навіть в умовах війни держава знаходить можливості для підвищення прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати, що визначає методичні особливості обліку та адміністрування податку на доходи фізичних осіб. Стаття може бути використана в навчально-науковому процесі закладів вищої освіти; у роботі аграрних підприємств; підрозділів Податкової служби України.

In the current tax system of Ukraine, as in other countries, personal income tax (PIT) is one of the main sources of state budget revenues. PIT is also a key instrument for regulating the income of various social groups. Therefore, the issue of accounting, calculation and payment of personal income tax is relevant and timely, especially for those employed in agricultural enterprises during the war. After all, it is necessary to take into account many new factors that affect the correctness of accounting and calculation of personal income tax – occupation and de-occupation of territories; loss of property complexes of enterprises due to war crimes of the occupiers; difficulties with the sale of raw materials or products; work in conditions of increased risks to life due to mining and shelling. We are also talking about the areas of state support for agribusiness, tax benefits and other changes in tax regulation in this difficult time for the domestic economy. The article is devoted to the methodological support of accounting and administration of personal income tax (PIT). This problem is relevant and timely, as it concerns the entire working population of Ukraine. Therefore, the aim was to identify its peculiarities and to determine possible changes caused by the war. It is found that the peculiarities of the methodology for accounting and administration of personal income tax include its clear regulation by regulatory and legislative documents. The amount of the subsistence minimum is of great importance, the level of which determines the granting of a social benefit. Changes in the subsistence level determine changes in benefits. Martial law also led to the introduction of a military personal income tax. It will be directed to the state budget for the needs of military defense of the country. Even in times of war, the state finds opportunities to increase the subsistence minimum and the minimum wage, which determines the methodological features of accounting and administration of personal income tax. The article can be used in the educational and research process of higher education institutions; in the work of agricultural enterprises; and in the work of the units of the Tax Service of Ukraine.

Ключові слова: аграрні підприємства, працівники, фізичні особи, доходи, прожитковий мінімум, соціальна пільга, військовий ПДФО, документування, автоматизація, управління.

Key words: agricultural enterprises, employees, individuals, income, subsistence minimum, social benefit, military personal income tax, documentation, automation, management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В сучасній податковій системі України, як і інших країн світу, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) належить до основних джерел надходжень до державного бюджету. Саме ПДФО є й провідним інструментом регулювання доходів різних соціальних груп населення. Тому питання обліку та розрахунку і сплати податку з доходів фізичних осіб є актуальним та своєчасним, особливо зайнятих в аграрних підприємствах в умовах війни.

Адже необхідно враховувати безліч нових чинників, які впливають на правильність обліку та обчислення ПДФО — окупація і деокупація територій; втрата майнових комплексів підприємств через воєнні злочини окупантів; складності з реалізацією сировини або продукції; робота в умовах підвищених ризиків для життя через замінування і обстріли. Також мова йде і про напрями державної підтримки агробізнесу, подат-

кові пільги та інші зміни в податковому регулюванні у цей складний для вітчизняної економіки час. Тому визначення змісту та особливостей у методиці обліку й адміністрування податків, виявлення можливих змін у ній є актуальними та своєчасними, теоретично і практично значимими.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Необхідно зазначити, що питання методичного забезпечення обліку податків та адміністрування були і залишаються предметом досліджень провідних науковців з обліку та оподаткування, економіки підприємств. Це Ф. Бутинець, М. Ігнатенко, М. Коцупатрий, В. Маргасова, Т. Маренич, М. Огійчук, Л. Сідельникова, С. Скрипник та інші відомі науковці. Однак встановлення його особливостей та змін в сучасних умовах діяльності потребує поглиблених розробок.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є визначення й узагальнення особливостей методики обліку й адміністрування податку на доходи фізичних осіб для комплексного та ефективного поєднання обліку й адміністрування, оптимізації обліково-адміністративної податкової забезпечення діяльності в умовах ризиків війни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методика обліку та адміністрування податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) ґрунтується, насамперед, на їх нормативно-правовому забезпеченні. Вона регламентує порядок та організацію обліку й сплати та справляння податку; його розрахунки та облік; контроль і регулювання; витрати часу й коштів на обслуговування [1, с. 72]. Нормативно-законодавчий документ у найбільш широкому розумінні — це документ, який визначає правила, загальні принципи, зміст, стандартизацію характеристики об'єктів стандартизації, необхідні зміни до них за потреби тощо.

Нормативно-правові акти з питань оподаткування встановлюють перелік податків, зборів та інших обов'язкових платежів, що включаються до системи оподаткування України. Також в них обґрунтовуються основні засади визначення суб'єктів податкових правовідносин, їх прав і обов'язків, об'єктів та бази оподаткування, розмірів податкових ставок та нормативів. Встановлюється порядок справляння та зарахування податків. Вони регламентують порядок їх формування, зміни і скасування, а також надання податкових пільг. У їх компетенції є ведення податкового обліку, забезпечення виконання податкових зобов'язань та їх контроль. У разі необхідності мова йде й про порядок і умови притягнення до відповідальності фізичних осіб за порушення, допущені у сфері оподаткування [2, с. 110].

Нормативно-законодавчі документи України щодо встановлення нових податків, зборів і обов'язкових платежів, а також пільг в оподаткуванні, розміру податкових ставок і нормативів, порядку справляння податків, зборів і обов'язкових платежів, або ж зміни до вже існуючих приймається не пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного року. Проте набирають чинності вони не раніше, ніж з початку нового бюджетного року. Це видається цілком логічним та обґрунтованим. Для здійснення діяльності у будь-якій сфері необхідно знати основні нормативно-правові акти, якими регулюється порядок розрахунків за податком на доходи фізичних осіб.

Це: Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" № 996-XIV від 16.07.1999 р. [3]; Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" № 73 від 07.02.2013 р. [4]; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" № 137 від 28.05.1999 р. (далі — П(С)БО 6) — визначає порядок зміни облікової політики, виправлення помилок і зміни в облікових цінах; По-

ложення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" (далі — П(С)БО 11) № 85 від 31.01.2000 р.

Також це Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам" (далі — П(С)БО 26) № 1025 від 28.10.2003 р.; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" (далі — П(С)БО 16) № 318 від 31.12.1999 р.; Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р. Нарешті, мова йде про Податковий кодекс (ПК) України № 2755-VI від 02.12.2010 р. Він визначає платників податку, об'єкт оподаткування, та ставки податку. Ним встановлюється порядок отримання податкового кредиту, визначаються види соціальних податкових пільг і критерії їх застосування, порядок отримання та відповідальність за недотримання вимог по застосуванню пільги.

ПК впроваджує порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету, розкриває особливості оподаткування окремих видів доходу (зокрема, оподаткування доходу від надання нерухомості в оренду, оподаткування процентів, дивідендів, роялті, вигравів та призів, інвестиційного прибутку, благодійної допомоги, доземних доходів, доходів від продажу рухомого і нерухомого майна, оподаткування спадщини).

Основою методики обліку та адміністрування податків на доходи фізичних осіб є ряд положень інших важливих Законів України. Це Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" № 2464-VI від 08.07.2010 р.; Закон України "Про державний бюджет України на 2021 р.," № 1082-IX від 25.12.2020 р.

Застосування первинних документів в адмініструванні ПДФО в Україні також регулюється нормативно-законодавчими документами [5, с. 85]. Насамперед, йдеться по відомчі інструкції та положення, використання яких є обов'язковим. Адже саме це забезпечує легітимність розрахунків та обліку. Їх перелік також є досить значним та потребує, на нашу думку, певної уніфікації.

Необхідно вказати на особливості в регламентації обліку та надання інформації, в адмініструванні ПДФО. Так, подання звітності про нарахування єдиного соціального внеску передбачено у складі звітності з податку на доходи фізичних осіб до податкової установи за основним місцем обліку платника єдиного соціального внеску. Водночас, з 01.01.2021 р. впроваджені нові правила або зміни до відповідного регламентуючого документу — Порядку № 4.

Вони внесені Наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2020 р., № 773. Згідно нього, тепер податкові агенти й страховальники-роботодавці подаватимуть єдину звітність з ПДФО та ЄСВ за новим форматом. Нова форма звітності отримала назву "Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного соціального внеску" (далі — Розрахунок). Фактично, назва нового Розрахунку дублює назву добре відомої форми № 1ДФ і також містить згадку про єдиний внесок.

Таблиця 1. Розмір податкової соціальної пільги в Україні у 2024 р.

Показник	Сума, грн
Прожитковий мінімум	2361
Граничний розмір доходу для податкової соціальної пільги, грн (при використанні пп. 169.1.2 Кодексу граничний розмір треба помножити на кількість дітей)	4240
Розмір податкової соціальної пільги, грн:	
100% згідно підпунктів 169.1.1 та 169.1.2 Кодексу	1514
150% згідно підпункту 169.1.3 Кодексу	2271
200% згідно підпункту 169.1.4 Кодексу	3028

Таблиця 2. Види утримань із заробітної плати в Україні

Види утримань із заробітної плати		
Обов'язкові станом на 2024 рік	Добровільні	
	За рішенням адміністрації	Узгоджені з працівником
Податок на доходи фізичних осіб у розмірі 18 %	Планові та позапланові аванси	Профспілкові внески
	Неповернуті вчасно підзвітні суми	Сплата відсотків за позики
Військовий збір у розмірі 1,5 %	Суми нанесених матеріальних збитків	Сплата відсотків за товари, продані в кредит

Доцільно враховувати, що посадові обов'язки нарахування, утримання та сплати (перерахування) ПДФО до бюджету покладено на податкового агента. Податковий агент нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід на користь платника податку. Також він утримує податок від суми такого доходу за його рахунок. При цьому використовується ставка податку, визначена у відповідних пунктах ст. 167 Податкового кодексу України № 2755-VI. [6]. Тому відповідно до цього Положення важливо розуміти, хто є податковим агентом та його функції, компетенції, відповідність і обмеження.

Податковий агент — юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ) або фізична особа чи представництво нерезидента — юридичної особи, які незалежно від їх організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок з доходів фізичних осіб до бюджету від імені та за рахунок платника податку. Вони мають вести податковий облік та подавати податкову звітність до податкових органів відповідно до Кодексу а також нести відповідальність за порушення норм Податкового кодексу України № 2755-VI.

У разі, коли податковий агент до або під час виплати доходу на користь платника податку не здійснює нарахування, утримання або сплату (перерахування) цього податку, відповідальність за погашення суми податкового зобов'язання або податкового боргу, що виникає внаслідок таких дій і який є узгодженим податковим зобов'язанням, покладається на такого податкового агента [7, с. 51].

Юридична особа за своїм місцезнаходженням та місцезнаходженням своїх підрозділів, а підрозділ, якому в установленому порядку надано повноваження щодо нарахування, утримання і сплати (перерахування) до бюджету податку (далі — уповноважений підрозділ), за своїм місцезнаходженням одночасно з поданням

документів на отримання коштів для виплати належних платникам податку доходів сплачує (перераховує) суми утриманого податку на відповідні розподільчі рахунки, відкриті в територіальних управліннях Держказначейства України.

Фізична особа, відповідальна згідно з вимогами Податкового кодексу України № 2755-VI за нарахування та утримання податку, сплачує (перераховує) його до відповідного бюджету: у випадку, якщо вказана фізична особа є податковим агентом — за місцем реєстрації у податкових органах; в інших випадках — за основною податковою адресою.

Важливим є питання про періодичність сплати. Отже, утримувати і перераховувати податок до бюджету необхідно при кожній виплаті доходу (заробітної плати) або її частини (наприклад, авансу), а нарахування податку здійснюється один раз на місяць нарастаючим підсумком з початку податкового періоду за підсумком місяця до доходів, щодо яких застосовувалася податкова ставка у розмірі 15 %, із заліком утриманої в попередні місяці поточного податкового періоду суми податку.

Сума податку з доходів, щодо яких застосовуються інші податкові ставки, нараховується податковими агентами окремо. Це здійснюється за кожною сумою зазначеного доходу, нарахованого платнику. Податкові агенти визначають податкову базу і суми податку без врахування доходів, отриманих платником від інших податкових агентів, і утриманих іншими податковими агентами сум податку [8, с. 78]. Утримання нарахованої суми податку з виплачуваних платнику доходів здійснюється при їх фактичній виплаті.

Відповідно до п. 169.4.1 Податкового кодексу України № 2755-VI від 02.12.2010р. із змінами та доповненнями, платник податку має право на податкову соціальну пільгу. Вона застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного

податкового місяця як заробітна плата (або інші, прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 01 січня звітного податкового року.

Згідно з п.п. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169, п. 1 Податкового кодексу, будь-який платник податку, в якого розмір місячної заробітної плати не перевищує встановлений рівень заробітної плати, має право на податкову соціальну пільгу у розмірі 50% прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленої Законом на 01 січня звітного податкового року. В наведеній нижче табл. 1 розраховано пільгу для різних категорій платників податків на 2024 р. [6].

Категорії платників податків, які мають право на соціальну податкову пільгу та її розміри на 2024 рік, мають забезпечити Перелік документів, які надаються разом з заявою. Перерахування утриманого з доходів платника податку здійснюється не пізніше дня фактичного отримання готівкових коштів на виплату доходу, а також дня перерахування доходу з рахунків податкових агентів у банківській установі на рахунки платника або за його дорученням на рахунки третіх осіб. До податкової інспекції подається ще й місячна декларація про нараховані доходи.

Податковий розрахунок подається окремо за кожний квартал (податковий період) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу до відповідного регіонального підрозділу Державної податкової адміністрації. Податкова декларація подається за базовий звітний період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настає за останнім календарним днем звітного місяця [46]. Крім податку на доходи фізичних осіб, обов'язковими видами утримань є наступні (Табл. 2).

Фізичні особи як платники податків відповідно Податкового кодексу України № 2755-VI мають право подати декларацію про свої доходи з метою одержання податкового кредиту (пільги) відносно фактично здійснених витрат [9—11]. Податкова пільга означає обсяг або вартість витрат, здійснених платником податку — резидентом у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів — фізичних або юридичних осіб протягом звітного року (крім витрат на сплату податку на додану вартість та акцизного збору), на суму яких дозволяється зменшення суми загального річного оподатковуваного доходу, одержаного за наслідками такого звітного року.

Правом на податкову пільгу можуть користуватися виключно резиденти, які мають індивідуальний ідентифікаційний номер. Тобто, особи, які не отримали ідентифікаційного коду (переважно, через релігійні переконання або з інших міркувань), не можуть скористатися правом на податкову пільгу. Також до складу податкової пільги дозволяється включати лише документально підтверджені суми [12, с. 33]. Такими документами можуть бути фіскальний або товарний чек, касовий ордер, товарна накладна, інші розрахункові документи або договори, які ідентифікують продавця

товарів (робіт, послуг) та визначають суму даних витрат.

В умовах війни було прийнято законопроект № 10037 (2023 р.) щодо військового ПДФО. Його кошти у певній пропорції буде спрямовано до державного бюджету на закупівлю дронів; артилерійських систем, виробництво боєприпасів і зброї; для розподілу між військовими частинами. Відповідно до законодавства, доходи військовослужбовців підлягають оподаткуванню, як і інших фізичних осіб. Відповідні суми податку утримуються із їхніх заробітних плат. Це дозволить спрямувати на оборону нашої країни максимум бюджетних ресурсів.

Слід зазначити, що важливими складниками методики обліку й адміністрування ПДФО є організація їх автоматизації; здійснення контролю за правильністю та обґрунтованістю нарахувань, а також документально-го відображення та врахування в обліково-фінансовій звітності [13—14]. Вказані три напрями методичного забезпечення сприяють підвищенню швидкості та якості процесів обліку й адміністрування податку на доходи фізичних осіб. В такому розумінні вони також направлені на підвищення ефективності діяльності та управління розвитком підприємств.

ВИСНОВКИ

Методичні особливості обліку та адміністрування податку на доходи фізичних осіб визначаються, насамперед, необхідністю чіткого дотримання нормативних та законодавчих регламентів і відповідностей. Тому методика вимагає неухильного слідування нормативно-законодавчим актам, їх знання та врахування можливих змін. Методичні засади обліку та нарахування ПДФО спираються на величину зарплати й інших доходів фізичних осіб; значення відповідних податкових ставок. Використовуються загальноприйняті методи оцінки й діагностики, а також спеціальні прийоми методу бухгалтерського обліку й відповідні Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО). Переважно, йдеться про П(С)БО 6; 11; 16; 26.

Література:

1. Гайдай В.І. Механізм державного регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 17. С. 69—74.
2. Мармоль Л.О., Кучеренко М.А. Актуальні питання обліку амортизації необоротних активів. Економічний вісник університету. 2021. Вип. 49. С. 108—112.
3. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14> (дата звернення: 20.04.2024).
4. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері. URL: <https://tofof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (дата звернення: 20.04.2024).
5. Дуб А.Р. Трансформація адміністрування податку з доходів фізичних осіб: світовий досвід і можливості для України. Фінанси України. 2018. № 5. С. 80—93.
6. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13—14, № 15—16,

№ 17, ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.04.2024).

7. Ігнатенко М.М., Сарапіна О.А. Вплив автоматизації обліку та фінансової звітності на безпеку підприємств. Економічний вісник університету. 2018. Вип. 38. С. 47—53.

8. Мармуль Л.О., Танклевська Н.С. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку аграрного сектору економіки. Економіка України. 2006. № 12. С. 75—80.

9. Дутова Н.В., Лесік Є.С. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн. Економіка і організація управління. 2019. Вип. 1. С. 43—52.

10. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, IASB; Список, Стандарт): Міжнар. док. Від 01.01.2012 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.04.2024).

11. Ігнатенко М.М., Новак Н.П. Нові вимоги нормативно-законодавчого забезпечення обліку, оцінки та оподаткування використання земельних ресурсів. Економіка та держава. 2018. № 2. С. 4—6.

12. Масленніков Є.І., Гусев А.О. Оптимізація податкових платежів та її вплив на рівень доходів державного бюджету. Економіка. Фінанси. Право. 2019. № 5/2. С. 31—35.

13. Pakhucha E., Sievidova I., Babko N., Romaniuk I. et al. Investigating the impact of structural changes: the socio-economic security framework. European Journal of Sustainable Development. 2023. Vol. 12. Is. 1. Pp. 180—198.

14. Швець Ю.О. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи в Україні та ЄС. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17. С. 771—775.

References:

1. Hajdaj, V.I. (2019), "Mechanism of state regulation of personal income tax in the conditions of decentralization of power in Ukraine", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 17, pp. 69—74.

2. Marmul', L.O. and Kucherenko, M.A. (2021), "Topical issues of accounting for depreciation of non-current assets", *Ekonomichnyj visnyk universytetu*, vol. 49, pp. 108—112.

3. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14> (Accessed 20 April 2024).

4. Ministry of Finance of Ukraine (2024), "Regulatory and legal support of accounting in the business sphere", available at: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (Accessed 20 April 2024).

5. Dub, A.R. (2018), "Transformation of the administration of personal income tax: world experience and opportunities for Ukraine", *Finansy Ukrainy*, vol. 5, pp. 80—93.

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 20 April 2024).

7. Ihnatenko, M.M. and Sarapina, O.A. (2018), "Influence of automation of accounting and financial

reporting on the security of enterprises", *Ekonomichnyj visnyk universytetu*, vol. 38, pp. 47—53.

8. Marmul', L.O. and Tanklevs'ka, N.S. (2006), "Financial and credit support for the development of the agrarian sector of the economy", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 12, pp. 75—80.

9. Dutova, N.V. and Lesik, Ye.S. (2019), "Taxation of personal income in Ukraine: problems and improvements based on the experience of foreign countries", *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1, pp. 43—52.

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), "International Financial Reporting Standards (IFRS, IFRS for SMEs, including IAS and IFRIC interpretations, IASB; List, Standard)", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua> (Accessed 20 April 2024).

11. Ihnatenko, M.M. and Novak, N.P. (2018), "New requirements of regulatory and legislative support for accounting, assessment and taxation of land use", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 2, pp. 4—6.

12. Maslennikov, Ye.I. and Husiev, A.O. (2019), "Optimization of tax payments and its impact on the level of state budget revenues", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 5/2, pp. 31—35.

13. Pakhucha, E. Sievidova, I. Babko, N. and Romaniuk, I. (2023), "Investigating the impact of structural changes: the socio-economic security framework", *European Journal of Sustainable Development*, vol. 12, no. 1, pp. 180—198.

14. Shvets', Yu.O. (2017), "Personal income taxation: problems and prospects in Ukraine and the EU", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 17, pp. 771—775. *Стаття надійшла до редакції 28.04.2024 р.*

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663